

Ліна Костенко

(19 березня 1930 -)

« Я лиш інструмент, в якому плачуть сні мого народу...»

*І все на світі треба пережити, бо кожен фініш
— це по суті старт. І наперед не треба
ворожити, і за минулим плакати не варт...*

Л. Костенко

Презентацію підготувала вчитель української мови та літератури Т.М. Мірошніченко
НВК "Ліцей-школа №14" м. Маріуполя

*Життя іде і все без коректур.
І час летить, не стишує галопу.
Давно нема маркізи Помпадур,
і ми живем уже після потопу.
Не знаю я, що буде після нас,
в які природа убереться шати.
Єдиний, хто не втомлюється, - час.
А ми живі, нам треба поспішати.
Зробити щось, лишити по собі,
а ми, нічого, – пройдемо, як тіні,
щоб тільки неба очі голубі
цю землю завжди бачили в цвітінні.
Щоб ці ліси не вимерли, як тур,
щоб ці слова не вичахли, як руди.
Життя іде і все без коректур,
і як напишеш, так уже і буде.
Але не бійся прикрого рядка.
Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.
Не бійся правди, хоч яка гірка,
не бійся смутків, хоч вони як ріки.
Людині бійся душу ошукать,
бо в цьому схибиш – то уже навіки.*

**“Я лиш
інструмент, в
якому плачуть сні
мого народу...”**

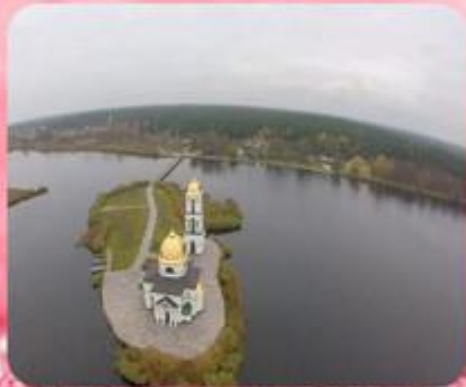
Ліна Василівна Костенко

«Душа летить в дитинство як у вирій, бо їй на світі тепло тільки там»

«Маруся Чурай»

Відома українська поетеса Ліна Василівна Костенко народилася 19 березня 1930 р. в містечку Ржищеві, що розташоване за 80 кілометрів униз по Дніпру від Києва. Всього шість років прожила в ньому майбутня поетеса, та воно назавжди залишилося у її пам'яті.

**Я вибрала долю собі сама,
і що зі мною не станеться, -
У мене жодних претензій нема
до Долі – моєї обраниці.**

Ліна Костенко була однією із плеяди молодих поетів, що виступили на рубежі 50 – 60-х років ХХ століття.

Шістдесятників було мало. – пізніше пригадувала Ліна Василівна. – усього лише “маленька шопта”, як сказав Стус. Вони не знали, що вони шістдесятники, їх ніхто шістдесятниками не призначав. Це вже потім їх так називали. А тоді це була молодь, гарні, талановиті люди, які входили в життя не знаючи, що вони входять в історію.

В часи радянського режиму Ліна Костенко була опальним автором тому її безкомпромісні твори стали об'єктами переслідувань і заборона на багато років.

Із 1961 по 1977 рік твори поетеси не друкували, а підготовлені у видавництві збірки були розсіпані.

Основні мотиви творчості

Історія нашого народу;

Єднання людини з природою;

Тема поет і поезія;

Тема моралі;

Тема війни;

Тема кохання.

Очі ти сказав мені: люблю.
Душа складала свій тяжкий екзамен.
Мов тихий озвін гірського кришталю,
несказане лишилось неказаним.
Життя йшло, минуло той перон.
Тупала тиша рупором вокзальним.
Багато слів написано пером.
Несказане лишилось неказаним.
Світла ноги, веторили дні.
Не раз хитнула доля терезами.
Слова як сонце сходили в мені.
Несказане лишилось неказаним.

Л.Костенко

Вірші

Не бійся правди, хоч яка гірка,
не бійся смутків, хоч вони як ріки.
Людині бійся душу ошукать,
бо в цьому схибиш – то уже навіки.

*Доборолися! Добалакались!
Досварилися, аж гримить!
Україно, чи ти була колись
незалежною хоч на мить –
від кайданів, що волю сковують,
від копит, що у душу б'ють,
від чужих, що тебе скуповують,
і своїх, що тебе продають?!*

Ліна Костенко

Нам треба жити кожним днем.
Не ждять омріяної дати.
Горіть сьогоднішнім вогнем,
Бо «потім» може й не настати.

Цікаві факти про Ліну Костенко

У 1963 році вона спільно з Аркадієм Добровольським написала сценарій до фільму "Перевірте свої годинники". Стрічка розповідала про українських поетів, загиблих під час Другої світової війни. Фільм зняли 1964 року, але на екрани він так і не вийшов. Остаточний варіант "Хто повернеться – долюбить" був так змінений, що Костенко відмовилася від авторства сценарію.

У 2005 році Ліна Костенко взяла участь в експедиції до Чорнобильської зони. Письменниця активно працювала нарівні з усіма вченими, рятуючи предмети побуту і артефакти народної культури від знищення і забуття.

Внучка ж Костенко Ярослава-Франческа Барб'єрі вивчає філософію у Римському університеті "Ля Сап'єнца", де її мама завідує кафедрою україністики.

Ліна Костенко вміє відмовляти не тільки колегам: вона відмовилася і від премії "Золотий письменник України", не пояснивши нічого жодним словом, і від звання Героя України, яке хотів їй вручити Ющенко, а фраза "Політичної біжунерії не ношу" стала мало не афоризмом.

Найвидатніші твори Ліни Костенко:

❖ Найперша збірка «Проміння землі» (1957)

❖ «Вітрила» (1958)

❖ «Мандрівки серця» (1961)

❖ «Зоряний інтеграл» (1962, тираж знищено радянською цензурою)

❖ «Княжа гора» (1962, книжка не вийшла через заборону радянської цензури)

❖ «Над берегами вічної ріки» (1977)

❖ «Маруся Чурай» (1979)

❖ «Неповторність» (1980)

❖ «Сад нетанучих скульптур» (1987)

❖ «Бузиновий цар» (1987) — для дітей

❖ «Вибране» (1987)

❖ «Інкустації» (1994, видання італійською мовою, відзначене премією Петрарки)

❖ «Берестечко» (1999, перевидання 2010)

❖ «Гіацинтове сонце» (2010)

❖ «Записки українського самашедшого» (2010)

❖ «Річка Геракліта» (2011)

❖ «Мадонна перехресть» (2011)

Найпопулярніші книги автора:

Громадянська позиція

1965р – Підписала лист-протест проти арештів української інтелігенції. Була присутня на суді над Михайлом Осадчим і Мирославою Зваричевською у Львові.

Травень 1966 – у Спілці письменників України, де таврували “націоналістичних відщепенців”, частина молоді влаштувала овацію, Л. Костенко, яка відстоювала свої позиції і захищала Івана Світличного, Опанаса Заливаха, Михайла Косіва і Бориса Гориня.

1968 року – написала листи на захист Вячеслава Чорновола у відповідь на наклеп на нього в газеті “Літературна Україна”. Після цього її ім'я в радянській пресі довго не згадувалося . Вона працювала “в шухляду”

**Безкомпромісна
громадянська позиція,
принципове
заперечення позиції
пристосування,
прямолинійність
висловів, гострі думки
та палкий темперамент
– все це робить постать
Ліни Костенко унікальним
явищем в українському
культурно-громадському
просторі.**

Про силу слова

*Страшні слова, коли вони мовчать
Страшні слова, коли вони мовчать,
коли вони зненацька причаїлись,
коли не знаєш, з чого їх почать, бо
всі слова були уже чиймись.*

*Хтось ними плакав, мучивсь, болів,
із них почав і ними ж і завершив.
Людей мільярди і мільярди слів, а
ти їх маєш вимовити вперше!*

*Все повторялось: і краса, й
потворність. Усе було: асфальти й
спориші. Поезія – це завжди
неповторність, якийсь
безсмертний дотик до душі.*

Про мрії

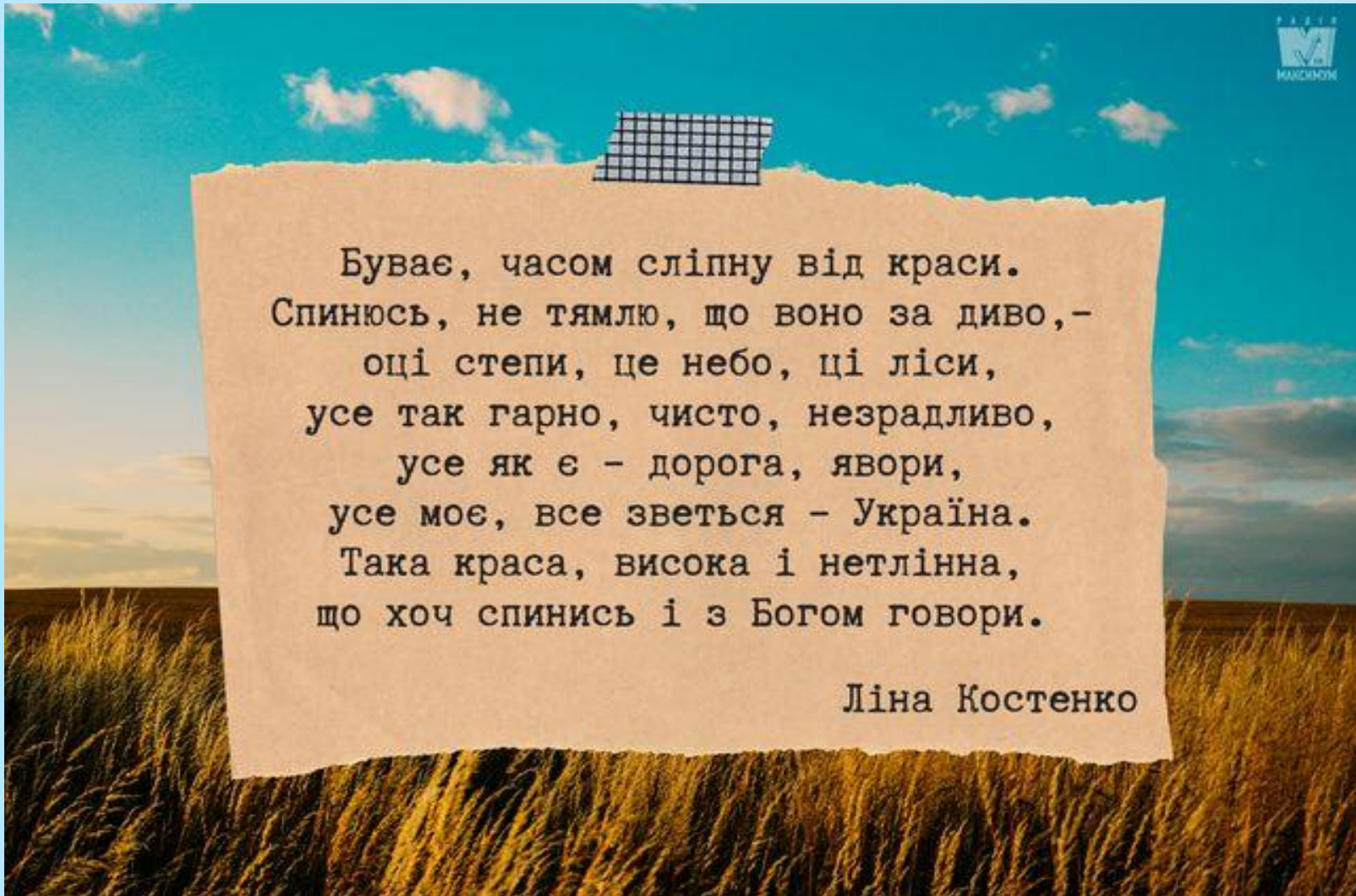
*А й правда, крилатим ґрунту не треба.
Землі немає, то буде небо.
Немає поля, то буде воля.
Немає пари, то будуть хмари.
В цьому, напевно, правда пташина...
А як же людина? А що ж людина?
Живе на землі. Сама не літає.
А крила має. А крила має!
Вони, ті крила, не з пуху-пір'я,
А з правди, чесноти і довір'я.
У кого – з вірності у коханні.
У кого – з вічного поривання.
У кого – з щирості до роботи.
У кого – з щедрості на турботи.
У кого – з пісні, або з надії,
Або з поезії, або з мрії.
Людина нібито не літає...
А крила має. А крила має*

спини мене отямся і отям
така любов буває раз в ніколи
вона ж промчить над зламаним життям
за нею ж будуть бігти видноколи
вона ж порве нам спокій до струни
вона ж слова поспалює вустами
спини мене спини і схамени
ще поки можу думати востаннє
ще поки можу але вже не можу
настала черга й на мою зорю
чи біля тебе душу відморожу
чи біля тебе полум'ям згорю.

Ліна Костенко

Буває, часом сліпну від краси.
Спинюсь, не тямлю, що воно за диво, -
оці степи, це небо, ці ліси,
усе так гарно, чисто, незрадливо,
усе як є - дорога, явори,
усе моє, все зветься - Україна.
Така краса, висока і нетлінна,
що хоч спинись і з Богом говори.

Ліна Костенко

*Коли я буду навіть сивою,
і життя моє піде мрякою,
а для тебе буду красивою,
а для когось, може, й ніякою.
А для когось лихою, впертою,
ще для когось відьмою, коброю.
А між іншим, якщо відверто,
то була я дурною і доброю.
Безборонною, несинхронною
ні з теоріями, ні з практиками.
і боліла в мене іронія
всіма ліктиками й галактиками.
І не знало міщанське кодло,
коли я захлиналась лихом,
що душа між люди виходила
забинтована білим сміхом.*

Побажання нащадкам

*І не знало міщанське кодло,
коли я захлиналась лихом,
що душа між люди виходила
забинтована білим сміхом.
І в житті, як на полі мінному,
я просила в цьому сторіччі
хоч би той магазинний мінімум:
– Люди, будьте взаємно ввічливі! –
і якби на те моя воля,
написала б я скрізь курсивами:
– Так багато на світі горя,
люди, будьте взаємно красивими!*

Ліна Костенко усім своїм життям і творчістю засвідчує несхитну мужність, палку любов до України.

Вона – одна з тих митців, хто не втратив гідності, в часи переслідувань, не йшов на компроміс з владою бо свою позицію поетеса завжди виражала прямо і відкрито:

***“... Не боюсь доносщика в трактирі
Бо все кажу у вічі королю”.***

Славетні регалії

Почесний професор Національного університету “Києво-Могилянської академії”

Почесний доктор Лівівського Національного Університету.

Почесний доктор Чернівецького Національного університету.

Лауреат Державної премії ім. Тараса Шевченка (1987, за роман “Маруся Чурай” і збірку “Неповторність”

Лауреат Міжнародної літературно-мистецької премії імені О.Теліги (2000).

Нагороджена Почесною відзнакою Президента України (1992).

Орден князя Ярослава Мудрого У ступеня (березень 2000).

Відзнака “Золотий письменник України” 2012

ВІДМОВИЛАСЬ.